



OKM - opetus- ja kulttuuriministeriö

OKM 16/010/2016

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi opintotukilain ja tuloverolain 127 §:n muuttamisesta

FK TUKEE SELKEÄÄ JA PITKÄJÄNTEISTÄ OPINTOTUKIRATKAISUA

Finanssialan Keskusliitto (FK) nostaa esille käsillä olevassa opintotukisääntelyn muutosesityksessä erityisesti kolme asiakokonaisuutta. Nämä ovat opintolainan korkoriskin hallintamenetelmät, lainan takaisinmaksun sitominen valmistumisen jälkeiseen tulotasoon ja opintolainahyvitysjärjestelmä.

1 Korkotuki on paras väline opintolainan korkoriskin hallintaan

Esitysluonnoksessa todetaan, ettei tällä hetkellä ole tarvetta opintolainan korkoriskien suojaukselle ja käydään läpi opiskelijan maksaman kokonaiskoron alle neljässä prosentissa pitävän korkokaton kustannuksia. Jos korkoriskiä tulevaisuudessa halutaan rajata, olisi suojaus kuitenkin kustannustehokkainta ja helpointa toteuttaa korkokaton asemesta korkotukena, jossa valtio vastaisi korkokustannuksista koron noustessa tietyn rajan yli. Tämä olisi sekä opintolainoija myöntävien rahoituslaitosten että opiskelijan edun mukaista.

Rahoituslaitokset tarjoavat myös muita korkotuettuja lainoja, minkä vuoksi korkotukimallin edellyttämät tietojärjestelmämuutokset olisivat helpompia toteuttaa kuin korkokaton vaatimat muutostyöt. Korkokatto johtaisi investointitarpeisiin, joiden kustannukset jäisivät pankkiasiakkaiden maksettaviksi. Myös julkiselle vallalle korkotukimalli olisi suotavampi ratkaisu, koska sen kustannukset realisoituvat vasta korkotason todella noustessa.

Lisäksi korkotukimallin yksinkertaisuus korkokattoon verrattuna puoltaa korkotuen omaksumista korkoriskin hallintamenetelmäksi. Korkosuojauksen rakenteen tulisi olla mahdollisimman selkeä, jotta se lisäisi opintolainan houkuttelevuutta. Korkokaton hinnoittelu olisi rahoituslaitoksille haastavaa, koska opintolainan kokonaismäärä ei ole selvillä vielä lainasopimusta tehtäessä.

2 Takaisinmaksuturva olisi työläs toteuttaa

Hallituksen esityksen luonnoksessa viitataan opintotuen uudistamisen selvitysmiehenä toimineen professori Roope Uusitalon raporttiin. Siinä käydään läpi muun muassa mahdollisuuksia toteuttaa järjestelmä, jossa opintolainan takaisinmaksu olisi sidoksissa opintojen päättymisen jälkeiseen tulotasoon. Raportissa ja esitysluonnoksessa todetulla tavalla tällainen malli ei kuitenkaan sovellu suomalaiseen opintolainajärjestelmään, jossa lainan myöntää pankki. Opintolainan jakaminen erityyppisiin osiin monimutkaistaisi järjestelmää eikä lisäisi opiskelijoiden lainanottohalukkuutta. Lisäksi se aiheuttaisi pankeille opintolainamarkkinan kokoon nähden merkittäviä tietojärjestelmämuutoksia.



3 Opintolainahyvityksestä tulisi kerätä lisää kokemusta

Nykyisen kaltainen opintolainahyvitysjärjestelmä on ollut käytössä lyhyen ajan. Finanssialan näkökulmasta järjestelmä on ainakin tähän saakka toiminut hyvin, mutta sen vaikutusten arvioiminen edellyttää vielä seurantaa. Finanssiala toivoo hyvitysjärjestelmän kehittämisessä tähdättävän pitkäjänteisyyteen, jottei mahdollisiin uudistuksiin liittyviä järjestelmä- ja käytäntömuutoksia jouduttaisi toteuttamaan tempoillen.

FINANSSIALAN KESKUSLIITTO

Lea Mäntyniemi